

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'EMPADRONAMENT (EMPADRONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 17 d'octubre de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El dia 19 de setembre de 2024, havia formalitzat una petició d'informe de coneixement de residència (ICR) a través d'una instància presentada a l'Oficina d'Atenció Ciutadana de Nou Barris.
- Arran d'aquesta petició, van contactar amb ell des de l'Ajuntament i li van dir que es quedés al lloc de pernoctació i que anirien a comprovar-ho. Havien transcorregut vint dies des que va rebre la trucada i ningú s'havia presentat al lloc de pernoctació indicat.
- Es donava la circumstància que treballava en una fàbrica i estava fent un torn rotatori, que incloïa tardes i nits. En no tenir cap més notícia sobre la seva petició, li preocupava assistir al seu lloc de treball per si coincidia amb la visita de comprovació.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a la **comissionada d'Acció Social** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 25 d'octubre de 2024 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 2 de desembre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les gestions que es van dur a terme a fi de tramitar l'Informe de coneixement de residència de la persona interessada.

CONSIDERACIONS

1. L'empadronament com a obligació i com a dret de la ciutadania

El padró municipal és el registre administratiu on consten obligatòriament les dades de tots els habitants d'un municipi.

L'article 15 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, disposa:

Tota persona que visqui a Espanya està obligada a inscriure's al padró del municipi on resideixi habitualment. Qui visqui en diversos municipis s'ha d'inscriure únicament en el que habita durant més temps a l'any.

El conjunt de persones inscrites al padró municipal constitueix la població del municipi.

Les persones inscrites al padró municipal són els veïns i veïnes del municipi.

La condició de veí o veïna s'adquireix en el mateix moment de la inscripció al padró.

Per tant, és innegable l'obligació jurídica de totes les persones que viuen al nostre país d'empadronar-se en el municipi on resideixen. De la mateixa manera, els ajuntaments tenen l'obligació d'inscriure al padró municipal totes les persones que efectivament resideixin al municipi i ho sol·licitin.

El padró és un tràmit essencial per garantir els drets bàsics de la ciutadania, com ara l'accés al sistema públic de salut, a determinades prestacions socials o a l'escolarització dels infants. També és un tràmit transcendental per a les persones nouvingudes, ja que permet justificar la residència habitual al país, que és un dels requisits exigits en la majoria de tràmits relacionats amb la Llei d'estrangeria (residència, arrelament social o reagrupament familiar).

En aquest sentit s'ha pronunciat també la Direcció General per a la Promoció i Defensa dels Drets Humans, que coordina l'estratègia d'empadronament de la Generalitat de Catalunya. Dins les accions que impulsa per donar compliment al marc legal, ha promogut programes de sensibilització i formació sobre el dret a l'empadronament i l'obligació d'empadronar de les administracions.

D'altra banda, la Resolució de 17 de febrer de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local, per

la qual es dicten instruccions tècniques als ajuntaments sobre la gestió del padró municipal (instruccions tècniques), disposa, al seu punt 3.3:

El padró ha de reflectir el domicili on realment viu cada veí del municipi [...] independentment de les controvèrsies juridicoprivades sobre la titularitat de l'habitatge [...] també de les circumstàncies físiques, higienicosanitàries o d'una altra índole que afectin el domicili. En conseqüència, els infrahabitatges (xaboles, caravanes, coves, etcètera, i fins i tot l'absència total de sostre) poden i han de figurar com a domicilis vàlids al padró.

Per tant, el registre del padró ha de reflectir la realitat de la residència en un municipi, amb independència de les circumstàncies específiques que presentin les persones interessades en el tràmit.

2. La tramitació d'empadronament sense domicili fix en el cas concret

L'Ajuntament de Barcelona ha creat un **circuit específic per a les persones que manifesten que viuen al carrer**. En aquests casos, la situació es trasllada als equips de serveis socials especialitzats en espai públic perquè confirmin la situació i vinculin la persona als serveis corresponents. Una vegada comprovada la pernoctació a l'espai públic, s'emet l'ICR corresponent.

En el cas objecte d'estudi, en el moment d'elaborar l'informe que el consistori va dirigir a la Sindicatura, encara no s'havia pogut comprovar la situació de pernoctació a l'espai públic de la persona interessada i s'estaven fent les gestions prèvies a l'emissió de l'ICR.

El dia 8 d'octubre de 2024 es va contactar amb el ciutadà i es va confirmar l'adreça de pernoctació que havia indicat a la sol·licitud. Tot i això, els serveis municipals van declarar que no tenien coneixement de la situació expressada per l'interessat conforme estava treballant en una fàbrica, ni dels seus horaris laborals a l'efecte de poder comprovar la residència efectiva.

Tampoc tenien coneixement que el ciutadà constés com a atès pel Servei d'Atenció Social al Sensellarisme en l'Espai Públic (SASSEP), ja que, si hagués estat el cas, la situació de residència hauria quedat comprovada i això hauria facilitat la tramitació de l'ICR.

Ara bé, del tractament de l'altra queixa que va promoure el mateix interessat, aquesta Sindicatura ha tingut coneixement que l'interessat es va dirigir al Servei d'Inserció Social (SIS) i, després de relatar la seva situació laboral i de sensellarisme, se li va proporcionar allotjament a fi que pogués complir els estàndards necessaris que no possessin en perill el període de prova laboral en el qual es trobava aleshores.

En el moment d'elaborar aquesta resolució, **el ciutadà ha confirmat a la Sindicatura que ja ha pogut tancar el tràmit d'empadronament amb èxit**. Per tant, hem

d'entendre que el fet que l'hagin atès els serveis socials ha permès agilitar la tramitació, i aquesta s'ha fet complint el termini de tres mesos des de la sol·licitud d'empadronament, tal com determinen les instruccions tècniques.

3. Un breu apunt sobre la naturalesa jurídica de l'Informe de coneixement de residència (ICR)

En aquest punt, creiem convenient referir-nos de nou a la naturalesa jurídica de l'ICR a parer de la Sindicatura, tal com hem traslladat a l'Ajuntament amb motiu d'altres queixes ciutadanes relatives a les dificultats d'obtenir l'ICR com a tràmit previ a l'empadronament sense domicili fix.

Les instruccions tècniques no imposen el requisit de l'ICR com a document que cal tenir abans de la sol·licitud d'empadronament, per tant, hem de considerar que aquest document és un tràmit qualificat dins el procediment de tramitació de l'empadronament en la modalitat de sense domicili fix, a fi de comprovar la residència efectiva de la persona sol·licitant. I aquest tràmit de comprovació s'ha de dotar d'un protocol clar que garanteixi els drets de les persones interessades.

Ara per ara, el procediment de tramitació de l'ICR té diferents aspectes que poden afectar les garanties dels drets de les persones interessades en el tràmit: el termini de resolució, el procediment de comprovació o les dificultats d'oposar-s'hi formalment en cas de denegació, atesa la naturalesa jurídica del tràmit.

Per aquest motiu, aquesta Sindicatura, en el seu moment, va traslladar una sèrie de recomanacions al consistori, dirigides a respectar la garantia dels drets de les persones interessades.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de la comissionada d'Acció Social ha estat adequada per facilitar l'empadronament sense domicili fix de la persona interessada dins els terminis legalment establerts.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.

**SINDICATURA
DE GREUGES**
DE BARCELONA

David Bondia Garcia

Ronda Sant Pau, 43-45
08015 Barcelona
93 413 29 00
sindicaturabarcelona@bcn.cat
www.sindicaturabarcelona.cat